

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai

2017 m. birželio 22 d.

Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos pakeitimo projekto

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) 2017-05-23 paskelbė viešąją konsultaciją dėl Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos (toliau – **Metodika**) pakeitimo.

Mūsų vertinimu, reikšmingiausi Metodikos pokyčiai susiję su turto apskaita. Šiuo metu ilgalaikio materialiojo/nematerialiojo turto likutinė vertė apskaičiuojama pagal buhalterinės apskaitos duomenis¹, o metinės turto nusidėvėjimo sąnaudos apskaičiuojamos taikant Metodikos normatyvus.

Tuo tarpu pakeitimai įtvirtina reikalavimą ir turto sukauptą nusidėvėjimą ir likutinę vertę skaičiuoti taikant Metodikos normatyvus, t.y. *de facto* vesti detalią reguliacinio turto apskaitą:

- Metodikos 7 priede panaikinta pastaba, kad turto likutinė vertė turi sutapti su Metodikos 2 priede pateikta turto balansine verte;
- Metodikos 7 priedo, III dalyje atsirado L eilutė „Ilgalaikio turto balansinės vertės skirtumas pagal finansinę ir reguliavimo apskaitą“.

Susiję klausimai ir komentarai

1. Nuo kokios konkrečios datos turi būti keičiami turto nusidėvėjimo normatyvai, t.y. turto sukauptas nusidėvėjimas ir likutinės vertė skaičiuojami taikant Metodikos normatyvus?

Vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 17 str. nustatytu sąnaudų susigrąžinimo principu, įmonėms turi būti padengiamos visos būtinos nusidėvėjimo sąnaudos. Kadangi galiojančiose kainose įtrauktos nusidėvėjimo sąnaudos yra apskaičiuotos pagal buhalterinius turto nusidėvėjimo normatyvus, pradėjus turto reguliacinę apskaitą vesti ne kartu su naujos kainos įsigaliojimo data, susidarys skirtumas tarp į kainą įtrauktų (įmonei kompensuotų) ir patirtų (apskaičiuotų ataskaitose) turto nusidėvėjimo sąnaudų.

Siekiant to išvengti:

- Sukaupto nusidėvėjimo skaičiavimo pagal Metodikos normatyvus pradžia turėtų sutapti su bazinės kainos (apskaičiuotos taikant Metodikos normatyvus) data; ARBA
- Turėtų būti numatytas mechanizmas kaip apskaičiuoti ir įmonei arba vartotojams kompensuoti nusidėvėjimo sąnaudų ir pagal Metodikos normatyvus apskaičiuotų nusidėvėjimo sąnaudų skirtumą.

Šilumos sektoriuje pritaikytas pirmasis principas (Metodinės rekomendacijos, 4.2.1 punktas²), t.y. nusidėvėjimo perskaičiavimo data – pirmos bazinės kainos (apskaičiuotos taikant Metodikos normatyvus) įsigaliojimo data³.

¹ eliminuojant nusidėvėjusį ir nenaudojamą turta.

² http://www.vkekk.lt/SiteAssets/siluma/Praktines%20rekomendacijos%202015%2005%2007_paskelbta%20viesai.pdf

³ Svarbu pažymėti, kad šis principas buvo pritaikytas atgaline data, pvz., įmonei 2014 m. teko perskaičiuoti sukauptą nusidėvėjimą nuo 2011 m. sausio, nors 2012-2013 metais teiktose ataskaitose tai nebuvo daroma

2. Nuo kokios datos turi būti pradedamas skaičiuoti sukauptas nusidėvėjimas naujai įsigytam turtui?

Siekiant išvengti aukščiau aprašytų skirtumų susidarymo naujai įsigyti turto nusidėvėjimo skaičiavimo data turėtų sutapti su įtraukimo į bazinę kainą data (t.y. bazinės kainos nustatymo arba perskaičiavimo). T.y. turto nusidėvėjimas neturėtų būti vaizduojamas metinėse ataskaitose tol, kol jo nusidėvėjimas nėra įtrauktas į galiojančią bazinę kainą.

Šis principas pritaikytas Šilumos sektoriuje (Šilumos kainų nustatymo metodika, 29 punktas).

3. Kaip praktiškai turi būti pritaikyti (pakeisti) turto nusidėvėjimo normatyvai?

Keičiant turto nusidėvėjimo normatyvus, gali būti taikomi skirtingi skaičiavimo principai, kurie gali lemti skirtingą skaičiavimų rezultatą.

Pavyzdys. Turto pradinė vertė 35 000 Eur, buhalterinėje apskaitoje taikomas 7 m. nusidėvėjimo normatyvas, turtas naudotas 5 m. Likutinė vertė lygi 10 000 Eur.

Metodikoje šiam turtui nustatytas 3 m. nusidėvėjimo laikotarpis.

Galimi skaičiavimo principai:

Fiksuojama mėnesinio nusidėvėjimo suma. Tokiu atveju turto įsigijimo vertė (35 000) dalinama iš naujo nusidėvėjimo normatyvo (3) ir gautas mėnesinis nusidėvėjimas ($35\,000 \div 3 = 972$ Eur) atimtinėjamas iš likutinės vertės (10 000) iki pilno nusidėvėjimo. Tokiu atveju turtas dar dėvės 11 mėnesių.

Fiksuojamas nusidėvėjimo laikotarpis. Turtas nudėvimas griežtai pagal Metodikos laikotarpį arba greičiau. T.y. taikant Komisijos nustatytą nusidėvėjimo laikotarpį, šis turtas turėjo būti nudėvėtas ir turėtų būti nenurodomas prie reguliuojamo turto vertės. Šiuo atveju įmonei atsiranda 10 000 Eur nepadengtų nusidėvėjimo sąnaudų, kurioms turi būti nustatytas kompensavimo mechanizmas (pvz., vienkartinis įtraukimas į kainą).

4. Siūlome Komisijai pateikti viešą išaiškinimą su skaičiavimo pavyzdžiais dėl sukaupto nusidėvėjimo taikymo pradžios ir praktinio taikymo?

Kadangi Metodikoje ir jos prieduose šie pakeitimai nėra detalai išaiškinti, remiantis Šilumos sektoriaus praktika, būtų naudinga pateikti metodinį išaiškinimą įmonėms kaip praktiškai įgyvendinti reikalavimus, susijusius su turto apskaita.

5. Siekiant išvengti skirtingų Metodikos interpretacijų, siūlome papildyti Metodiką šiomis nuostatomis:

5.1. „Ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos, į kurią įskaičiuotos to turto vieneto nusidėvėjimo sąnaudos, taikymo pradžios“.

5.2. Papildyti sąvoką „ilgalaikio turto balansinė vertė“ arba pateikti jos apibrėžimą: „ilgalaikio turto balansinė vertė pagal reguliavimo apskaitą“.

Pagarbiai

Rapolas Striūkas

UAB „Vilnius economics“ direktorius